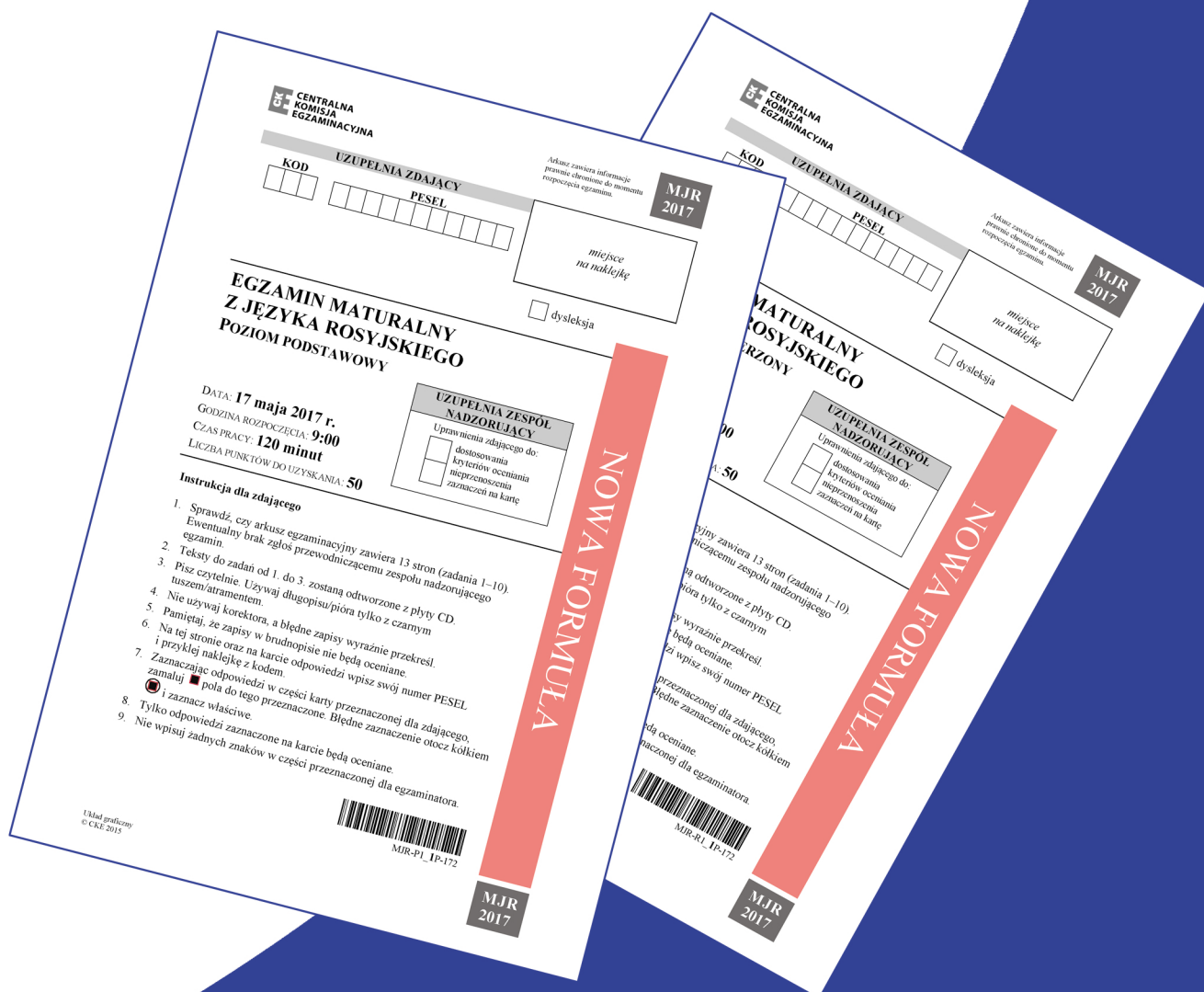


# Sprawozdanie z egzaminu maturalnego 2017

## Język rosyjski



**Opracowanie:**

Svetlana Galant (Centralna Komisja Egzaminacyjna)  
Anna Kierzkowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)  
Monika Zdunik (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

**Opieka merytoryczna**

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)  
Beata Trzcńska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

**Współpraca**

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)  
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)  
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

# Język rosyjski

## Poziom podstawowy

### 1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym składał się z 40 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz jednego zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (15 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (10 zadań zamkniętych) i tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych i zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte oraz 10 punktów za wypowiedź pisemną).

### 2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym\*

Liczba zdających		4809
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	2844
	z techników	1965
	ze szkół na wsi	577
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1530
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1873
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	829
	ze szkół publicznych	4262
	ze szkół niepublicznych	547
	kobiety	3078
	mężczyźni	1731
	bez dysleksji rozwojowej	4542
	z dysleksją rozwojową	267

\* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 41 uczniów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Rosyjskiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący	6
	niewidomi	1
	słabosłyszący	6
	niesłyszący	1
	<b>ogółem</b>	<b>19</b>

### 3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		17 maja 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		120 minut	
Liczba szkół		1108	
Liczba zespołów egzaminatorów*		15	
Liczba egzaminatorów*		181	
Liczba obserwatorów <sup>1</sup> (§ 8 ust. 1)		19	
Liczba unieważnień <sup>2</sup>	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	2
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów <sup>2</sup> (art. 44zzz)		9	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

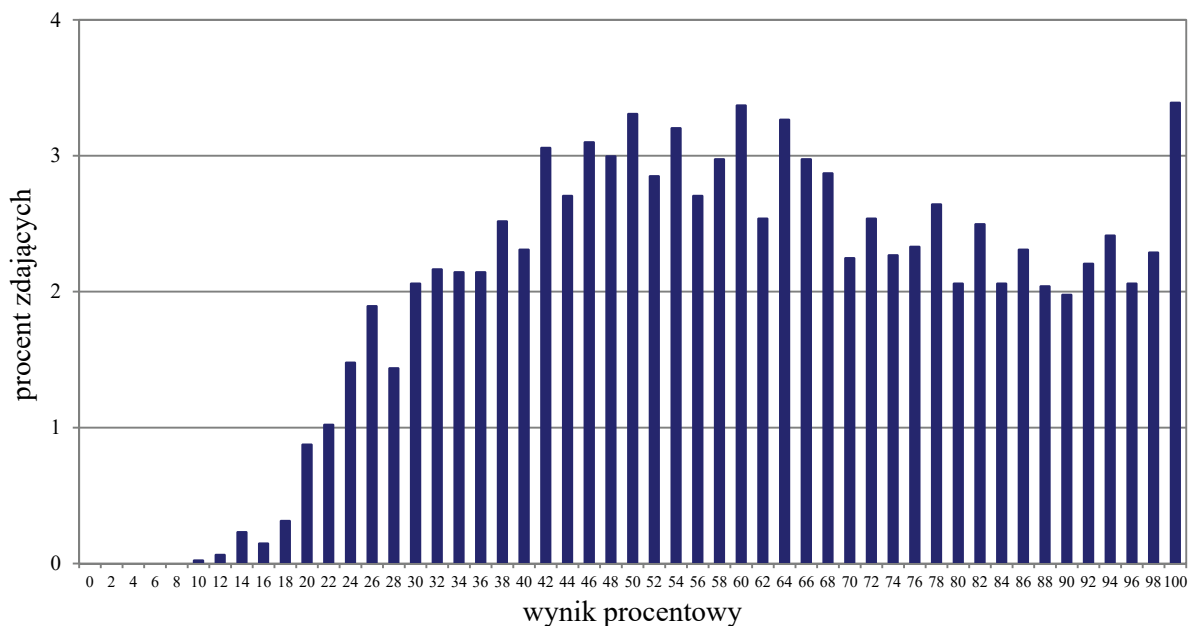
\* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

<sup>1</sup> Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

<sup>2</sup> Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

## 4. Podstawowe dane statystyczne

### Wyniki zdających



Wykres 1. Rozkład wyników zdających

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne\*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
<b>ogółem</b>	<b>4809</b>	<b>10</b>	<b>100</b>	<b>60</b>	<b>100</b>	<b>61</b>	<b>22</b>	<b>93</b>
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	2844	10	100	68	100	67	23	94
z techników	1965	12	100	52	46	53	19	91
bez dysleksji rozwojowej	4542	10	100	60	100	62	22	93
z dysleksją rozwojową	267	14	100	54	52	57	22	91

\* Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

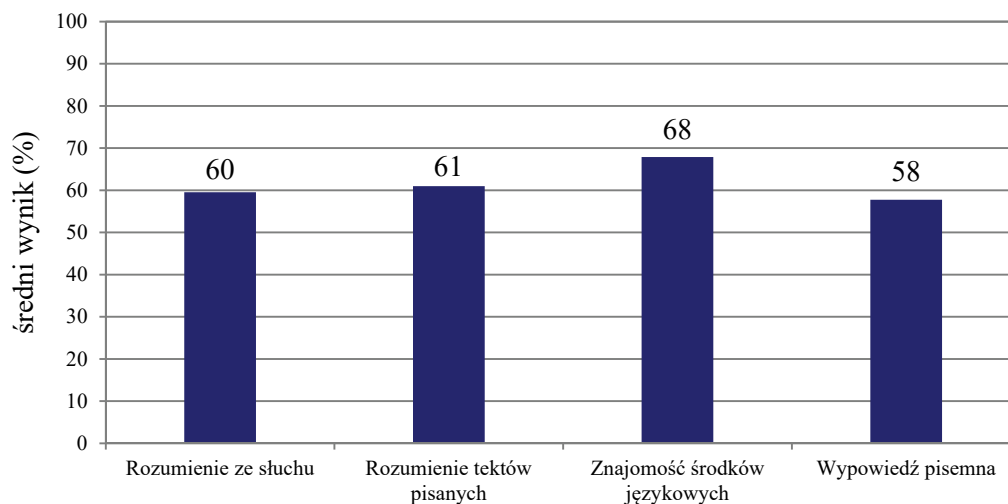
\*\* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

**Poziom wykonania zadań**

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

<b>Wymagania ogólne</b>	<b>Numer zadania</b>	<b>Wymagania szczegółowe / Kryteria</b>	<b>Poziom wykonania zadania (%)</b>
<b>II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)</b>  tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	69
	1.2.		79
	1.3.		59
	1.4.		66
	1.5.		51
	2.1.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	50
	2.2.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	23
	2.3.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	60
	2.4.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	52
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	58
	3.2.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	79
	3.3.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	47
	3.4.		37
	3.5.		87
	3.6.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	76
<b>II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)</b>  tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	64
	4.2.		74
	4.3.		62
	4.4.		80
	5.1.	3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	59
	5.2.	3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	58
	5.3.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	51
	6.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	66
	6.2.		57
	6.3.		61
	6.4.		63
	6.5.	3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	46
	7.1.	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	50
	7.2.		64
7.3.	63		
<b>I. Znajomość środków językowych</b>	8.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	72
	8.2.		72
	8.3.		53
	8.4.		62
	8.5.		55
	9.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	91
	9.2.		87
	9.3.		82
	9.4.		80
	9.5.		24

<b>I. Znajomość środków językowych</b>  <b>III. Tworzenie wypowiedzi</b>  <b>IV. Reagowanie na wypowiedzi</b>  tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.1.) Zdający opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności. 5.6.) Zdający przedstawia opinie innych osób. 7.2.) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	65
			spójność i logika wypowiedzi	63
		1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	52
			poprawność środków językowych	43



Wykres 2. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

## Poziom rozszerzony

### 1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym składał się z 29 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 9 zadań otwartych, w tym 8 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (12 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (13 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (4 zadania zamknięte i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych oraz zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Znajomość środków językowych była sprawdzana na krótkich tekstach lub za pomocą niepowiązanych ze sobą zdań. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

### 2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym\*

Liczba zdających		1983
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	1404
	z techników	579
	ze szkół na wsi	125
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	574
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	749
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	535
	ze szkół publicznych	1811
	ze szkół niepublicznych	172
	kobiety	1413
	mężczyźni	570

\* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 41 uczniów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Rosyjskiego.

Tabela 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący	2
	niewidomi	1
	słabosłyszący	3
	niesłyszący	0
	<b>ogółem</b>	<b>7</b>



### 3. Przebieg egzaminu

Tabela 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		17 maja 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		150 minut	
Liczba szkół		680	
Liczba zespołów egzaminatorów*		15	
Liczba egzaminatorów*		181	
Liczba obserwatorów <sup>1</sup> (§ 8 ust. 1)		1	
Liczba unieważnień <sup>2</sup>	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów <sup>2</sup> (art. 44zzz)		3	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

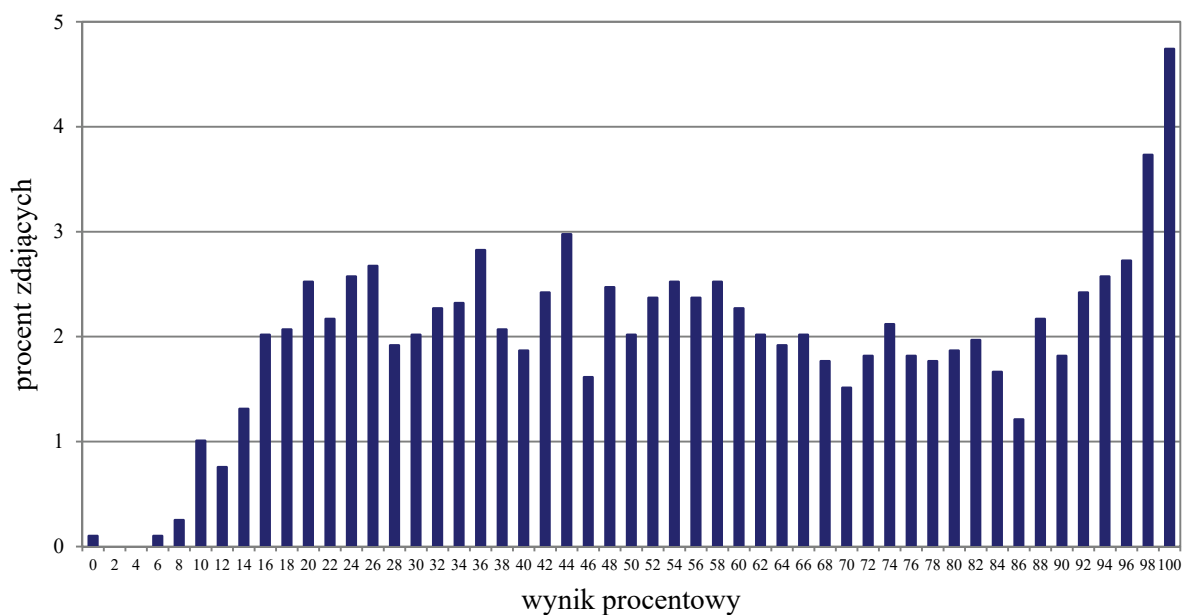
\* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

<sup>1</sup> Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

<sup>2</sup> Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

## 4. Podstawowe dane statystyczne

### Wyniki zdających



Wykres 3. Rozkład wyników zdających

Tabela 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne\*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
<b>ogółem</b>	<b>1983</b>	<b>0</b>	<b>100</b>	<b>56</b>	<b>100</b>	<b>57</b>	<b>27</b>
z liceów ogólnokształcących	1404	0	100	64	100	64	25
z techników	579	0	100	34	24	39	24

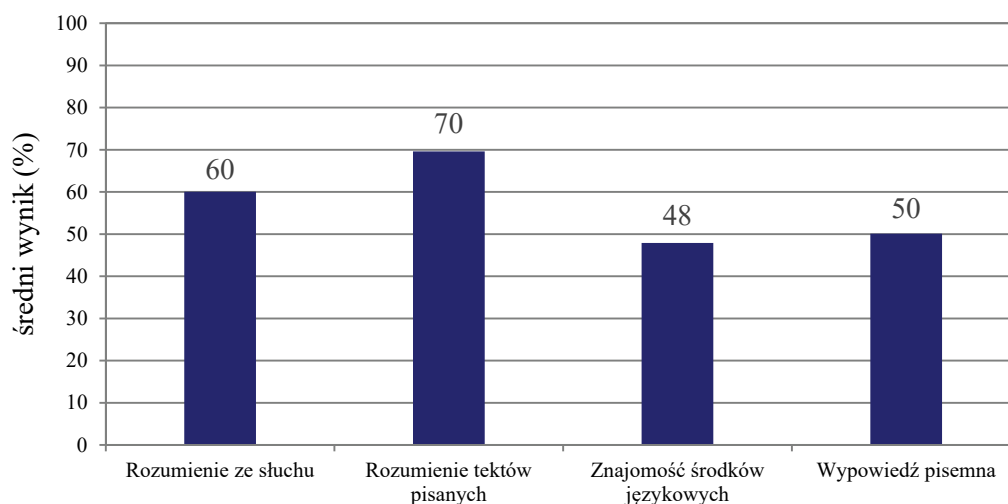
\* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

## Poziom wykonania zadań

Tabela 10. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)  tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	64
	1.2.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	80
	1.3.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	66
	2.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	86
	2.2.		72
	2.3.		50
	2.4.		59
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	70
	3.2.		35
	3.3.		48
	3.4.		48
	3.5.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	43
	II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)  tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.
4.2.		68	
4.3.		62	
4.4.		73	
5.1.		3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	69
5.2.			81
5.3.			87
5.4.			60
6.1.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	77
6.2.			64
6.3.		3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	63
6.4.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	66
6.5.		3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	52
I. Znajomość środków językowych	7.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	81
	7.2.		57
	7.3.		66
	7.4.		40
	8.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	28
	8.2.		61
	8.3.		39
	8.4.		46
	9.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	32
	9.2.		28
	9.3.		34
	9.4.		62

<b>I. Znajomość środków językowych</b>  <b>III. Tworzenie wypowiedzi</b>  <b>IV. Reagowanie na wypowiedzi</b>  tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.2 R) Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu. 5.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia. 5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych.	zgodność z poleceniem	55
		5.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze. 5.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	spójność i logika wypowiedzi	57
		1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	46
			poprawność środków językowych	41



Wykres 4. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

## Komentarz

### Poziom podstawowy

Maturzyści, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym, uzyskali średnio 61% punktów. Najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość środków językowych (średni wynik – 68%). Nieco niższe wyniki uzyskali za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych oraz rozumienia ze słuchu (średni wynik – odpowiednio 61% i 60%). Zadanie sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej okazało się najtrudniejsze – za jego wykonanie maturzyści uzyskali średnio 58% punktów.

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajdowanie w tekście określonych informacji (średni wynik – 61%). Poziom wykonania tych zadań był zróżnicowany (od 37% do 87%). Najtrudniejszym okazało się zadanie 3.4., w którym zdający mieli określić, jaka pogoda jest zapowiadana w Moskwie na czwartek.

#### 3.4. В четверг днём в Москве ожидается

- A. значительное потепление.
- B. безветренная погода.
- C. сильный дождь.

#### Fragment transkrypcji:

##### Текст 4.

Сегодня днём жителей столичного региона ещё радовала по-настоящему летняя погода. Ночь тоже будет сухой и достаточно тёплой. Но уже в течение завтрашнего дня погода начнёт меняться и вероятность осадков заметно возрастёт. В четверг с утра небо затянут тучи, начнёт моросить, а около полудня хлынет ливень. Так что зонтики вам наверняка пригодятся! Ветер поменяется с юго-западного на северо-западный и усилится до десяти метров в секунду. Температура понизится: днём в Москве будет всего +15 градусов.

Poprawną odpowiedź C. wskazało 37% maturzystów. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na kluczowy fragment *В четверг с утра небо затянут тучи, начнёт моросить, а около полудня хлынет ливень*. Najprawdopodobniej trudność tego zadania polegała na specyfice słownictwa związanego z deszczem. Obydwa dystraktory okazały się atrakcyjne dla zdających. Duża część maturzystów wybrała odpowiedź A. Być może sugerowali się oni pojawiającymi się w tekście wyrażeniami *по-настоящему летняя погода, достаточно тёплой*. Kilkanaście procent zdających wybrało odpowiedź B. Możliwe, że słysząc słowo *ветер* skojarzyli je z wyrazem *безветренная*, nie zwracając uwagi na to, że wiatr się zmieni i będzie się wzmacniać.

Za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu maturzyści uzyskali średnio 57% punktów. W zakresie tej umiejętności zdający najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi określanie kontekstu wypowiedzi (średni wynik – 78%). Maturzyści nie mieli większych problemów z rozpoznaniem, że rozmówcą dziennikarki w zadaniu 3.2. jest kierowca, oraz ze stwierdzeniem, że monolog w zadaniu 3.6. jest wygłaszany w zakładzie fryzjerskim. Znacznie trudniejsze okazały się zadania sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu oraz intencji nadawcy/autora tekstu (średni wynik – odpowiednio 51% oraz 42%).

Przyjrzyjmy się zadaniu 2.2., które sprawdzało umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu i okazało się najtrudniejsze w całym arkuszu.

- A. Этот текст о творческой переработке мусора.
- B. Автор текста надеется на реализацию замысла.
- C. Этот текст о результатах тестирования экопродуктов.
- D. Этот текст о способе борьбы с вредителями природы.
- E.** Автор текста делится впечатлениями от мероприятия.

**Fragment transkrypcji:**

**2.2.**

Ненавижу ноябрь. Холодно, дождливо и такая серость вокруг. Однако я не поддаюсь осенней хандре! В эти выходные, например, я окунулась в атмосферу летнего дня на выставке «Эко-город». Представляете: зашла я в выставочный павильон и сразу почувствовала запах свежих яблок и мяты. Я ходила между рядами и удивлялась, сколько здесь всего было экологического: продукты, косметика, ткани и даже средства для уборки. Много можно было попробовать и протестировать. И мне это особенно понравилось.

Poprawną odpowiedź **E.** w powyższym zadaniu wskazało 23% zdających, którzy słusznie skojarzyli, że autor wypowiedzi dzieli się wrażeniami z wystawy opowiadając o swoich przeżyciach, reakcji na zapachy i otaczające go przedmioty. Natomiast duża grupa zdających wybrała błędną odpowiedź **C.** O atrakcyjności tego dystraktora prawdopodobnie zdecydowało użycie w wypowiedzi zwrotu *можно было [...] протестировать* oraz podobieństwo leksykalne pomiędzy odpowiedzią **C.** i fragmentami wysłuchanego tekstu (*«эко-город», экологического, продукты*).

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, odwrotnie niż w przypadku rozumienia ze słuchu, zadania sprawdzające umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji okazały się dla zdających nieco trudniejsze niż zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstu jako całości (średni wynik – odpowiednio 60% i 63%).

Wśród zadań sprawdzających umiejętność globalnego rozumienia tekstu wyniki były zróżnicowane i wahały się od 46% do 80%. Najłatwiejszym okazało się zadanie 4.4., które sprawdzało umiejętność określania głównej myśli części tekstu.

**Zadanie 4. (fragment)**

- A. Бескомпромиссный персонал
- B. Категорический отказ соседа
- C. Длительные поиски номера
- D.** Сам себе электростанция
- E. Добровольная изоляция
- F. Замечательная фигура

4.4.

Там стоял телевизор, но подключить его к розетке было невозможно. Он работал от велотренажера, который соединили с динамо-машиной – генератором энергии. А эту энергию я должен был вырабатывать самостоятельно! Представляете, чтобы фильм посмотреть, я крутил педали тренажера, как ненормальный, без остановки, иначе экран гас.

Zdecydowana większość zdających (80%) wybrała poprawną odpowiedź **D.** Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na fragmenty: *работал от велотренажера; соединили с динамо-машиной – генератором энергии; эту энергию я должен был вырабатывать самостоятельно; я крутил педали тренажера*, które jednoznacznie wskazywały na to, że główny bohater opowiadania sam sobie wytwarza prąd.

Natomiast zadanie 6.5., które sprawdzało umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu, okazało się najtrudniejszym w tej części arkusza.

**Zadanie 6. (fragment)**

А в университетском парке в Петербурге появились памятники улитке, бегемотике Тоне, факультетскому козлу и другим животным. Прохожему с улицы в парк попасть непросто: в будние дни на территорию университета без пропуска не войдёшь. Но шанс увидеть памятники есть! В субботу и воскресенье организуются экскурсии по университету, и в программу, конечно, входит посещение парка. Записаться можно по Интернету. Так что ничего сложного. Кликните на нужное вам время, впишите свою фамилию и... вперёд!

**6.5. В последнем абзаце автор**

- A.** объясняет, как можно посмотреть скульптуры животных.
- B.** знакомит с тем, как создавался университетский парк.
- C.** приглашает на открытие памятника в университете.
- D.** выражает мнение о выставке скульптур в парке.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 46% zdających, którzy słusznie stwierdzili, że intencją autora jest objaśnienie sposobu, w jaki można dostać się na terytorium parku uniwersyteckiego, aby obejrzeć rzeźby przedstawiające zwierzęta. Wskazanie właściwej odpowiedzi **A.** uwarunkowane było zrozumieniem fragmentu: *в парк попасть непросто, без пропуска не войдёшь, шанс увидеть памятники есть, организуются экскурсии, записаться можно по Интернету, ничего сложного, кликните на нужное вам время, впишите свою фамилию.* Odpowiedź **B.** wybierana była prawdopodobnie przez maturzystów, którzy skojarzyli z nią takie wyrażenia z tekstu jak: *в университетском парке [...] появились [...], посещение парка.* Możliwe jest także, że niektórzy zdający nie zrozumieli słowa *создавался*. Natomiast odpowiedź **C.** mogła być atrakcyjna dla maturzystów z powodu skojarzenia zaproszenia z wyrażeniem: *организуются экскурсии по университету.* Również zastosowanie trybu rozkazującego (*кликните, впишите*) zdający mogli powiązać z wyrażeniami charakterystycznymi dla zaproszenia, typu: *приходите, заходите.*

W grupie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych stosunkowo trudne dla maturzystów okazało się zadanie 7., sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 60%). Zdający nie zawsze radzili sobie z rozpoznaniem związków logicznych oraz relacji gramatycznych pomiędzy zdaniami. Najwięcej trudności sprawiło zadanie 7.1.

**Zadanie 7. (fragment)**

Не любите есть в шумных помещениях? Тогда добро пожаловать в Бруклин, где находится ресторан *Eat*. В нём раз в месяц организуют необычные ужины в полном молчании. Правила простые: все четыре блюда, которые подаются на ужин, клиенты должны есть в абсолютной тишине. На протяжении полутора часов гости обязаны хранить молчание. **7.1.** \_\_\_\_\_ И выдержать его могут не все, тем более что гости стараются рассмешить друг друга, пробуют переговариваться жестами или посредством СМС. Нарушителей спокойствия удаляют с тарелкой на улицу – у дверей ресторана есть скамейки. Там болтуны могут доесть и закончить свой разговор.

- A.** Даже в ночное время не утихают эти звуки.
- B.** В таком шуме слова тоже не нужны – их попросту не слышно.
- C.** Дело в том, что оно может поместить всего двадцать пять человек.
- D.** Но для некоторых из них удержаться от бесед – серьёзное испытание.
- E.** Ему понравилось, что там во время еды нельзя было произнести ни слова.

Poprawną odpowiedź wybrało 50% zdających. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na zdania występujące bezpośrednio przed luką i po niej. Zdanie poprzedzające lukę powiązane jest ze zdaniem **D.** na płaszczyźnie leksykalnej (*обязаны хранить молчание – удержаться от бесед*), gramatycznej (*гости – для некоторых из них*) oraz logicznej. Natomiast wyrażenie *выдержать его* могут не все, które pojawia się po luce sugeruje, że w zdaniu dobieranym do luki musi znaleźć się

rzeczownik rodzaju męskiego lub nijakiego – *испытание*. Połowa zdających nie rozpoznała tych związków pomiędzy zdaniem. Jedna czwarta maturzystów błędnie stwierdziła, że lukę 7.1. uzupełnia zdanie B. Prawdopodobną przyczyną dokonania takiego wyboru było skojarzenie słowa *молчание* z wyrażeniami: *слова [...] не нужны, не слышно*.

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych (zadania 8. i 9.), sprawiły maturzystom najmniej trudności (średni wynik – 68%). Analiza wyników uzyskanych za zadanie 8. wskazuje, że zadania sprawdzające znajomość gramatyki były dla zdających nieco trudniejsze (średni wynik – 59%) niż te, które sprawdzały znajomość leksyki (średni wynik – 66%).

W zadaniu 8. największą trudność sprawiło maturzystom zadanie gramatyczne 8.3., wymagające znajomości odmiany przymiotnika miękkotematowego. To zadanie poprawnie rozwiązało 53% zdających.

W zadaniu 9. maturzyści musieli wybrać najlepsze tłumaczenia fragmentów zdań. Generalnie zdający dobrze poradzi sobie z tym zadaniem (średni wynik – 73%). Najwięcej trudności sprawiło im zadanie 9.5., w którym maturzyści mieli wskazać rosyjski odpowiednik wyrażenia *в языке испанском*. To zadanie poprawnie rozwiązało 24% zdających. Natomiast niepoprawną odpowiedź C. *по испанскому языку* wybrało 70% maturzystów, sugerując się zapewne podobieństwem tego wyrażenia do polskiego zwrotu *po hiszpańsku*.

W zadaniu 10., sprawdzającym umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej, maturzyści mieli napisać e-mail o występie teatru ulicznego, który niedawno oglądali. Zdający dość dobrze poradzi sobie z przekazaniem wymaganych informacji (średni wynik – 65%). Bez większych problemów wskazywali miejsce występu i wyrażali opinię na jego temat oraz opisywali wygląd występujących osób. Pewne trudności pojawiły się przy realizacji trzeciego i czwartego elementu polecenia, które wymagały od zdających zrelacjonowania wydarzeń. Opisując reakcje przechodniów na występ oraz wyjaśniając, dlaczego nie obejrżeli występu do końca, niektórzy maturzyści używali form czasu teraźniejszego, co skutkowało przekazaniem innej informacji, niż wymagało tego polecenie. Podejmując próbę wskazania powodów, dla których musieli przerwać oglądanie występu, maturzyści czasami pomijali w zdaniach spójniki wyrażające przyczynę (np. *потому что, так как*), co skutkowało zaburzeniem przekazu informacji.

W kryterium spójności i logiki wypowiedzi średni wynik wyniósł 63%. W pracach zdających zdarzały się usterki zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu. Miały też miejsce sytuacje, gdy maturzyści nie potrafili powiązać swojej wypowiedzi ze zdaniem wprowadzającym podanym w arkuszu. Również niepoprawne posługiwanie się gramatyczną kategorią czasu dość często powodowało zakłócenie komunikacji i miało wpływ na obniżenie oceny za spójność i logikę zredagowanego tekstu.

Średni wynik uzyskany przez zdających za zakres środków językowych wyniósł 52%. Duża grupa maturzystów posługiwała się mało zaawansowanym słownictwem i podstawowymi strukturami gramatycznymi.

Najniższy wynik zdający uzyskali w kryterium poprawności środków językowych (średni wynik – 43%). W swoich wypowiedziach maturzyści popełniali liczne błędy językowe oraz ortograficzne, które miały wpływ również na wyniki w pozostałych kryteriach, gdyż często uniemożliwiały skuteczny przekaz informacji i zaburzały spójność i logikę wypowiedzi.



## Поziом розширений

Здаючы, котры прыступілі да экзамену матуральнага з яўзыка росыјскага на позіоміе розширэным, узыскалі ў сярэднім 57% пунктаў. Найвышэйшыя вынікі атрыалі за заданіа спраадзаячыя разуміеніе тэкстаў пісаных (сярэдні вынік – 70%). Нічо горае матурзыці парадзілі сабе з заданіамі спраадзаячыамі разуміеніе зе слуху (сярэдні вынік – 60%). Найніжшыя вынікі здаючы узыскалі за заданіа спраадзаячыя уміејнось твораеніа выповядзі пісемнеј ораз знајомоць сродкаў яўзыкавых (сярэдніе вынікі – адповедніа 50% і 48%).

В абсарзе разуміеніа зе слуху здаючы найлепіа парадзілі сабе з заданіамі спраадзаячыамі огадне разуміеніе тэкста, чылі акрэсьланіе глўвнеј мысьлі тэкста, кантэкста выповядзі ораз інтенці надаваца/аутора тэкста (сярэдні вынік – 63%). Вынікі за пошчагелньне заданіа былі зрўнчыаане і вааы сіа ад 43% да 80%. В заданіа 1.2. матурзыці мусілі акрэсьліа кантэкст выповядзі – wskazać miejsce, w którym odbywa się rozmowa. Здецадывана віаьшыоць здаючыа – 80% – зрозуміала, же размаўца знајдуа сіа на пасіе драгавым. З калеі заданіе 3.5. вымагаало ад здаючыах разпознаеніа інтенці надаваца/аутора тэкста.

### 3.5. В канце інтэрв'ю Деніс Гоф

- A. абьявляеа сабор срадств на новыі праект.
- B. абьясняяеа прычыну появленіа арт-об'екта.
- C. прызываеа заняаься праблемаой охрана пінгвінаа.
- D. просіа деліаься ідеямі по благоустрајству горада.

#### Fragment transkrypcji:

– Ты таже ізабражаешь жывотных?

– Да, веснаой я придумал, что по каналу Грибоедова проплывёт инсталляция «Пингвин на льдине». Пингвин издали очень похож на живое существо, хотя я его сделал из бумаги и плёнки. Некоторые творцы своими проектами хотят привлечь внимание местных властей, «Гринпис» и прочих экологических организаций. А я пингвина запустил в шутку, чтобы вызвать улыбку у прохожих. Ведь весной нельзя унывать и грустить по пустякам. Кстати, я рад, что петербуржцы приходят посмотреть на пингвина и даже бросают к его лапам монеты на счастье.

43% здаючыах слўшне узнало, же в коначным фрагменціе вывяду артыста выаьсняя, длачэго powstał jeden z jego projektów artystycznych, і выбраало адповедзь B. Абы поправне разв'язааь то заданіе, належаало зврўаааь увага на фрагмент: *Я пінгвіна запусаіа в шуаку, аабы вызвааь улыбка у прахожих. Веаь веснаой нельзя унывааь і грустааь по пусяакам.* Найбардзей популарна бляднэ адповедзіа была опца C. Вуаь може была она выаерана зе вэглёду на узыае в выповядзі вырааеніа: *аавааьаь саваамі праектамі хаааьаь прывлечь внімаеніе месаньных властаей, «Грїнпїс» і прааьаь экалагічэскіах арганізаааьаь.*

В закарсе разуміеніа зе слуху сярэдні вынік за заданіа спраадзаячыя знајдываніе в тэксціе акрэсьленых інаформачыі выніоь 59%, а позіом выконаніа пошчагелньных зааааь вааь сіа ад 35% до 86%. Найніжшы вынік матурзыці узыскалі за заданіе 3.2.

### 3.2. Праектаа «Выставака аднаго горада» Деніс Гоф хааел абрааааь внімаеніе прахожих на праблема

- A. появленіа самовольных постраек.
- B. ухуаьшеніа саааааніа іаааорічэскіах здааніаь.
- C. незаконного сноса памяааніааь арахіаектауры.
- D. размещеніа реклама на стенах старых домов.

**Fragment transkrypcji:**

- Недавно ты представил проект под названием «Выставка одного города».
- Это была картинная галерея под открытым небом. Я развесил золочёные рамы от картин на стенах домов-памятников архитектуры. Я обрамил места с облупившейся штукатуркой и потрескавшимися стенами. Я шучу, что в этом арт-проекте художником был не я, а город, который посредством времени, дождя и ветра рисует трещинами картины. Этот приём подействовал на воображение прохожих. Они замечали, подходили, комментировали в соцсетях. Это привлекало внимание людей к проблеме лучше, чем любая социальная реклама! В тот момент, когда строятся стеклянные небоскрёбы, громадные торговые центры, на наших глазах разрушаются шедевры архитектуры.

W powyższym zadaniu właściwą odpowiedź **B**. wskazało 35% maturzystów, którzy zwrócili uwagę na fragmenty dotyczące pogarszającego się stanu zabytkowych budowli w mieście. Jednak średnio co trzeci maturzysta wybrał odpowiedź C. Stało się tak być może dlatego, że słowo *снос* skojarzyli ze słowem *сноситься* w znaczeniu *niszczyć się/zniszczyć się*, a nie ze słowem *сносение* w znaczeniu *rozbiórka*. Odpowiedź D. również okazała się atrakcyjna. Wskazał ją średnio co piąty zdający. Maturzyści przypuszczalnie sugerowali się użyciem w wypowiedzi wyrażień, które kojarzyły im się z reklamą na ścianach domów: *я развесил [...] рамы [...] на стенах домов-памятников архитектуры, приём подействовал на воображение прохожих, они замечали, привлекало внимание людей, социальная реклама*.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji (średni wynik – 71%).

Przeanalizujmy zadanie 4.3., które sprawdzało tę umiejętność i sprawiło maturzystom najwięcej problemów.

**Zadanie 4. (fragment)**

**В этом тексте есть информация о том, что**

**4.3.** ненавязчивые продавцы вызывают у покупателей доверие.

**A.** В отделе бытовой техники универсама «Сезам» применялся такой приём: когда покупатель останавливался возле холодильника, сзади к нему тихонько подходил продавец и зажигал спичку над его ухом. Клиент вздрагивал от неожиданности, а демонстратор улыбался. Ему удалось доказать, как тихо работает холодильник: спичка производила эффект взрыва. А покупателя уже и след простыл, только его и видели! В другом отделе демонстрировался пятновыводитель. Продавец облил свою одежду подсолнечным маслом и тут же отчистил её. Но собравшаяся вокруг его толпа покупателей быстро рассеялась. Просто люди испугались, что и их могут облить для нужд рекламы. Поэтому так важно, чтобы во время презентации продавец соблюдал чувство меры и стремился угадать настроение покупателя.

**B.** Не по шаблону действуют и в сети магазинов «Техно». В целях демонстрации прочности товара продавцы кладут сотовые телефоны на пол и наступают на них. После этого показа покупатели могут взять телефон в руки и убедиться, что мобильник не повреждён. Демонстраторы уверены, что если человек понажимает на кнопки, откроет меню, то быстрее решится на покупку. Кроме того, опытные торговцы знают, что мотивы совершения покупок зависят от того, как клиент воспринимает их поступки. Чтобы завоевать расположение покупателя, надо быть сдержанным, чрезмерно не приставать со своими предложениями к клиенту и не стараться подsunуть ему какой-нибудь товар. Такое поведение убеждает клиента, что продавец говорит абсолютную правду.

Zadanie to rozwiązało poprawnie 62% zdających. Uznali oni, że przytoczone zdanie dotyczy tekstu **B**. Natomiast prawie 30% maturzystów zdecydowało, że pasuje ono do tekstu A. Poprawne rozwiązanie zadania wymagało wyselekcjonowania informacji dotyczących wzbudzania zaufania klientów przez nienarzucających się sprzedawców. Prawdopodobnie zdający wybierali tekst A. bazując na stwierdzeniu: *важно, чтобы во время презентации продавец соблюдал чувство меры и стремился*

*угадать настроение покупателя.* Ale nie ma w tym tekście żadnej wzmianki o wzbudzaniu zaufania klientów.

W tej części arkusza sprawdzana była też umiejętność ogólnego rozumienia tekstu. W zadaniu 6.3., opartym na tekście literackim, trzeba było określić główną myśl części tekstu, a w zadaniu 6.5., opartym na tekście publicystycznym – intencje nadawcy/autora tekstu. Maturzyści znacznie lepiej poradzili sobie z określaniem głównej myśli części tekstu, niż z określeniem intencji nadawcy/autora tekstu (odpowiednio 63% i 52% poprawnych odpowiedzi).

Przyjrzyjmy się zadaniu 6.5.

**Zadanie 6. (fragment)**

Разработчики считают, что тренажёр поможет сэкономить огромное количество продуктов, которые неизбежно портят неопытные повара. Но он не умеет передавать вкус. А это значит, что отлично пожаренная виртуальная котлета – всего лишь фикция, и человек таким образом вряд ли научится вкусно готовить. Кроме того, неизвестно, что обойдётся дешевле – сложная система виртуальной реальности или несколько килограммов безвозвратно испорченного мяса или картофеля.

**6.5. В последнем абзаце автор текста**

- A. предлагает приобрести новинку.
- B. надеется на доступность тренажёра.
- C. предостерегает от дешёвых подделок.
- D. сомневается в целесообразности изобретения.

Poprawną odpowiedź **D.** wybrało 52% zdających. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie należało odnaleźć i powiązać ze sobą te fragmenty tekstu, w których autor wyraża swoje wątpliwości co do przydatności opisywanego urządzenia. Zapewne nie wszyscy maturzyści skojarzyli wyrażenia występujące w tekście (*вряд ли, неизвестно*) z pojęciem *сомневаться*. Średnio co czwarty maturzysta zaznaczył odpowiedź A. Możliwe, że była ona atrakcyjna ze względu na użyte w wypowiedzi sformułowania kojarzące się z propozycją kupna towaru: *тренажёр поможет сэкономить огромное количество продуктов, дешевле*.

Maturzyści poradzili sobie dobrze z zadaniem 5., sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 74%). Najtrudniejsze okazało się uzupełnienie luki 5.4.

**Zadanie 5. (fragment)**

Ну а вообще, конечно, лучше ничего и никого в такси не забывать. Поэтому нужно быть внимательнее! Покидая салон такси, посмотрите на место, где вы сидели, проверьте свои карманы и сумки. Но, если вы всё-таки позже заметите пропажу, не огорчайтесь и не паникуйте! Первым делом вспомните, как называлась транспортная компания и позвоните её диспетчеру. Хорошо бы было сказать ему номер машины, дату и приблизительное время поездки. Без этих данных пропажа тоже найдётся, но, быть может, это займёт немного больше времени. **5.4.** \_\_\_\_ Тогда он сразу передаст его в диспетчерскую, и вы сможете найти «потеряшку» на складе забытых вещей.

- A. Эта экзотическая птица в ожидании своего хозяина несколько недель жила в диспетчерской.
- B.** Хотя бывает и так, что ещё до вашего звонка водитель обнаружит забытый вами предмет.
- C. Согласно этим правилам, оставленные пассажирами вещи хранятся не более шести месяцев.
- D. Из такси они выбегают, не оглядываясь на сиденья, на которых зачастую остаётся ручной багаж, а нередко билеты и документы.
- E. ответах на вопросы таких анкет водители называют прежде всего небольшие предметы.

Ponad połowa zdających (60%) właściwie wskazała zdanie **B.** jako uzupełnienie luki 5.4. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na zdanie następujące bezpośrednio po luce. Jego początek *Тогда он сразу передаст ego...* wskazuje na to, że zdanie dobierane do luki musi dotyczyć osoby, która coś będzie przekazywać, oraz zawierać informacje o tym, co będzie przekazywane. Można się było spodziewać, że oba słowa wystąpią w rodzaju męskim (*водитель, предмет*). Średnio co trzeci zdający wybrał odpowiedź C. Część maturzystów mogła zasugerować się użytymi w zdaniu C. oraz w zdaniu poprzedzającym lukę konstrukcjami z rzeczownikami w liczbie mnogiej *Согласно этим правилам... – Без этих данных...*, zapominając o analizie innych powiązań gramatycznych oraz logicznych. Innym problemem mogło być powiązanie treściowe końcówki zdania przed luką *это займёт немного больше времени* z fragmentem zdania C. *вещи хранятся не более шести месяцев*.

Wyniki zdających za zadania sprawdzające znajomość środków językowych były dość niskie. W zadaniu 7. maturzyści znacznie lepiej poradzili sobie z zadaniami, które sprawdzały znajomość leksyki, niż z tymi, które sprawdzały znajomość gramatyki (średnie wyniki – odpowiednio 69% i 53%). Najtrudniejsze okazało się zadanie 7.4.

Poprawną odpowiedź **B.** wybrało w tym zadaniu 40% zdających. Niemal 60% maturzystów wskazało niepoprawne odpowiedzi A. oraz C., które co prawda łączą się z wyrażeniem za luką, ale nie są zgodne z rekcją czasownika *наблюдать (за кем? за чем?)*.

Dość dużym wyzwaniem dla maturzystów okazało się rozwiązanie zadania 8. (średni wynik – 44%). Najmniej liczna grupa zdających (28%) udzieliła poprawnej odpowiedzi w zadaniu 8.1., w którym należało wybrać jedno z sześciu słów, pasujących znaczeniowo do luki, a następnie wstawić je w odpowiedniej formie. Dość duża grupa maturzystów dokonała właściwego wyboru słowa (*копия*), ale problemem okazało się utworzenie formy narzędnika (*копией*).

Identyczny wynik (28%) maturzyści uzyskali za zadanie 9.2., w którym musieli uzupełnić zdanie *Вчера мой брат (вернуться / тренировка) \_\_\_\_\_ очень поздно*. Problemem okazała się nie tyle odmiana podanych w nawiasie słów, lecz użycie niewłaściwego wyrazu pomiędzy nimi (zdający często wpisywali przyimek *из* zamiast *с*).

Za tworzenie wypowiedzi pisemnej zdający zdobyli średnio 50% punktów. Maturzyści mieli do wyboru napisanie artykułu na temat biegu ulicznego lub rozprawki, w której musieli rozważyć wady i zalety kupowania samochodu na 18-ste urodziny. Analiza wyników pokazuje, że absolwenci nie zawsze dobrze radzili sobie z tworzeniem własnego tekstu. Niektórzy maturzyści nie potrafili prawidłowo sformułować tezy, a pisząc rozwinięcie często przedstawiali swoje argumenty dość powierzchownie. W artykule dla wielu zdających dużym problemem było napisanie ciekawego wstępu. W kryterium zgodność z poleceniem maturzyści zdobyli średnio 55% punktów. Najwięcej punktów zdający otrzymali za spójność i logikę wypowiedzi (średni wynik – 57%). Niższe wyniki maturzyści uzyskali w kryteriach: zakres środków językowych (średni wynik – 46%) oraz poprawność środków językowych (średni wynik – 41%).

## „Pod lupą” – rozwinięcie poszczególnych podpunktów polecenia w wypowiedzi pisemnej na poziomie podstawowym

Maturzysta spojrzął na zegarek w sali egzaminacyjnej. Pomyślał, że wszystko idzie dobrze i czasu jest wystarczająco dużo. Pozostało mu tylko wykonanie ostatniego zadania 10., polecenie do którego brzmiało:

**Niedawno oglądałeś(-aś) występ teatru ulicznego. W e-mailu do kolegi z Rosji:**

- napisz, gdzie występowali artyści i wyraż opinie o wybranym przez nich miejscu
- opisz, jak wyglądały występujące osoby
- napisz, jak przechodnie reagowali na występ
- wyjaśnij, dlaczego nie obejrzałeś(-aś) występu do końca.

Maturzysta uważnie przeczytał polecenie, zastanowił się: „Pierwsza, druga, trzecia, czwarta „kropka”... Już wiem! Teatr uliczny występował w parku, to jest fajne miejsce! Wygląd występujących osób? – To jest proste! Pamiętam dużo słówek! Reakcja przechodniów? – Mogli się śmiać, bo na pewno spektakl był zabawny! Dlaczego nie obejrzałem występu do końca? – Pewnie się spieszyłem”. Po upływie kilkunastu minut intensywnej pracy wypracowanie było gotowe...

Praca 1.

**Привет, Антон!**

**Представляешь, на днях я видел(-а) выступление уличного театра.**

Я очень люблю, когда люди выступают на сцену и показывают другим своё мастерство. Эти артисты выступают в парке. Мне нравится это место.

У артистов были зелёные волосы и очки. Их выступление было очень смешное и зрители смеялись.

К сожалению я не смог посмотреть выступление до конца, потому что у меня не было времени.

А ты любишь такие представления?

Напиши мне. Буду ждать ответ.  
Пока, XYZ

Po przeczytaniu całej pracy maturzysta był zadowolony, ponieważ uwzględnił w swojej wypowiedzi pisemnej wszystkie elementy polecenia. Ale czy otrzyma maksymalną liczbę punktów za swoją wypowiedź w kryterium treści? Czy odniesie taki sukces, jakiego się spodziewa? Aby odpowiedzieć na te pytania, przypomnijmy, że punkty za treść przyznawane są zgodnie z poniższą tabelą:

Do ilu podpunktów zdający się odniósł?	Ile podpunktów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	4 p.	4 p.	3 p.	2 p.	2 p.
3		3 p.	3 p.	2 p.	1 p.
2			2 p.	1 p.	1 p.
1				1 p.	0 p.
0					0 p.

Z tabeli tej jasno wynika, że zdający nie tylko musi odnieść się do każdego podpunktu polecenia, ale powinien rozwinąć informacje dotyczące każdego podpunktu. Im więcej podpunktów polecenia zostanie rozwiniętych w sposób komunikatywny, tym więcej punktów zdający uzyska za swoją pracę.

Aby rozwinąć dany podpunkt polecenia zdający musi odnieść się do niego w sposób bardziej szczegółowy. To znaczy, że w realizacji podpunktu można wyodrębnić:

1. przynajmniej trzy minimalne, komunikatywne odniesienia, np.: trzy elementy ubrania przy opisie występujących osób lub trzy różne czynności przy podaniu reakcji przechodniów, jak przedstawiono w Przykładzie A.

Przykład A.

У них были маски, шляпы и платья. Многие смотрели, хлопали и давали деньги артистам.

2. jedno lub dwa bardziej rozbudowane komunikatywne odniesienia, np. szczegółowy opis jednego elementu ubrania, czy też objaśnienie motywu reakcji przechodniów, jak przedstawiono w Przykładzie B.

Przykład B.

У актёра была чёрная маска как у бандита, который грабит банк. Зрители очень удивились, когда этот человек снял маску, потому что не отгадали увидеть известного актёра.

Jeżeli podpunkt polecenia składa się z dwóch członów, jak na przykład „napisz, gdzie występowali artyści i wyraż opinię o wybranym przez nich miejscu” – nie wystarczy rozbudować swoją wypowiedź tylko w zakresie jednego członu. Należy odnieść się do obydwu członów i przynajmniej jeden z nich przedstawić bardziej szczegółowo. Przyjrzyjmy się Przykładowi C.

Przykład C.

**Привет, Антон!**

**Представляешь, на днях я видел(-а) выступление уличного театра.**  
 Актёры представили свою пьесу в центре города, напротив университета, в который я хожу на курсы английского языка. Это было хорошее пьеса.

Maturzysta bardzo dokładnie opisał miejsce występu artystów, ale nie rozwinął danego podpunktu polecenia, ponieważ nie wyraził opinii o wybranym miejscu. Opinia zdającego dotyczy spektaklu.

Zastanówmy się, jak by można było rozbudować wypowiedź maturzysty (Praca 1.), uwzględniając powyższe wskazówki? Owszem, maturzysta nie pominął w swojej wypowiedzi żadnego podpunktu polecenia, ale zrealizował je tylko w minimalnym stopniu, została więc ona oceniona na dwa punkty w kryterium treści. Jak by można było rozbudować tę wypowiedź?

**Привет, Антон!**

ПОТОМУ ЧТО ТАМ МНОГО ЛЮДЕЙ

который находится недалеко от вокзала

**Представляешь, на днях я видел(-а) выступление уличного театра.**

Я очень люблю, когда люди выступают на сцену и показывают другим своё мастерство. Эти артисты выступили в парке. Мне нравится это место.

У артистов были зелёные волосы и очки. Их выступление было очень смешное и зрители смеялись.

К сожалению я не смог посмотреть выступление до конца, потому что у меня не было времени.

А ты любишь такие представления?

Нашиши мне. Буду ждать ответ.

Пока, XYZ

совсем как у русалок

хлопали, кричали «Браво!», дарили цветы

я спешил на урок английского

W Pracy 1. zdający co prawda uwzględnił miejsce występu artystów i wyraził o nim opinię, ale tych informacji nie wystarczy, aby uznać ten podpunkt polecenia za rozwinięty. Można było bardziej szczegółowo opisać park: *в парке, который находится недалеко от вокзала*. Czytelnik czułby się wtedy w większym stopniu poinformowany w zakresie przynajmniej jednego członu tego podpunktu polecenia. Zdający mógł też rozbudować drugi człon podpunktu polecenia, czyli opinię o tym miejscu (*потому что там много людей*). Wtedy czytelnik wiedziałby, że piszącemu podoba się miejsce występu i dlaczego mu się podoba. Realizując drugi podpunkt polecenia maturzysta odniósł się do dwóch różnych aspektów (*зелёные волосы и очки*). Tę informację można było rozwinąć opisując jeden z aspektów bardziej szczegółowo (*волосы совсем как у русалок*). Przy opisie reakcji przychodniów można było podać kilka różnych czynności, np.: *хлопали, кричали «Браво!», дарили цветы*. Aby rozwinąć ostatni podpunkt polecenia maturzysta mógł poszerzyć informację o wyjaśnienie, dlaczego nie miał czasu (*я спешил на урок английского*).

Przykładem właściwego rozwinięcia poszczególnych podpunktów polecenia jest następująca praca:

Praca 2.

**Привет, Антон!**

**Представляешь, на днях я видел(-а) выступление уличного театра.**

Я как всегда после уроков сидела на вокзале и ждала свой поезд. Я забрала книгу и думала, что мне будет скучно. Но вдруг я услышала музыку и увидела артистов, которые выступали на второй платформе. Я очень была удивлена, что они выбрали это место. По моему там неудобно, но собралось много пассажиров. А это главное.

Артисты были в белых комбинезонах, которые напоминали костюмы хирургов в больнице. Зрителем тоже участвовал в представлении, давал задания артистам, танцевали и пели.

Спектакль был интересной, но пришёл мой поезд и я села в вагон. А жаль! Хотела бы узнать какой был конец.

Напиши, что у тебя?

Пока XYZ



Ta praca w kryterium treści została oceniona na maksymalną liczbę punktów. Maturzysta rozwinął wszystkie informacje wymagane w poleceniu. Z wypowiedzi czytelnik dowiaduje się szczegółów o miejscu występu (*вокзал, вторая платформа*). Wyrażając negatywną opinię, zdający wzbogaca swoją wypowiedź poprzez dodanie uzasadnienia wyboru takiego miejsca. Opisuując wygląd aktorów, maturzysta rozwija bardziej szczegółowo jeden element ubrania za pomocą przymiotnika *белый* oraz porównania *напоминали костюмы хирургов в больнице*. Realizując trzeci podpunkt polecenia, zdający podaje kilka reakcji przechodniów na występ artystów (*участвовали в представлению, давали задания артистом, танцевали и пели*). Czytelnik uzyskuje także szczegółowe informacje o tym, z jakiego powodu piszący nie obejrzał występu do końca (*Спектакль был интересный, но пришёл мой поезд и я села в вагон. А жаль. Хотела бы узнать какой был конец.*).

Przygotowując maturzystów do tworzenia wypowiedzi pisemnej można zaproponować strategię „Trzech kroków”, która pomoże napisać rozwiniętą pracę.

**Krok pierwszy** – uważnie czytamy dany podpunkt polecenia.

**Krok drugi** – przedstawiamy wymaganą informację.

**Krok trzeci** – rozbudujemy przedstawioną informację za pomocą dodatkowych elementów.

Na przykład:

<b>Krok pierwszy</b>	• wyjaśnij, dlaczego nie obejrzałeś(-aś) występu do końca		
<b>Krok drugi</b>	<i>Мама просила меня вернуться домой</i>		
<b>Krok trzeci</b>	когда?	зачем?	для кого?
	<i>в шесть вечера</i>	<i>чтобы помочь ей приготовить ужин</i>	<i>для гостей</i>

W ramach tej strategii można poprosić uczniów o rozbudowywanie informacji za pomocą odpowiedzi na różnorodne pytania typu: kiedy?, w jakim celu?, z kim?, jaki? itp.

Takie ćwiczenia niewątpliwie pomogą zdającym nauczyć się rozwijać każdy podpunkt polecenia.

W warunkach szkolnych można zaproponować uczniom ćwiczenia polegające na rozbudowaniu przekazywanej informacji o kolejne elementy za pomocą różnych części mowy np. przymiotników, rzeczowników, czasowników, przysłówków lub porównań, tak jak przedstawiono poniżej.

Przyjrzyjmy się, jak takie ćwiczenie mogłoby wyglądać w odniesieniu do drugiego podpunktu polecenia.

Ilustracja 1.



Opisując wygląd artystów można wziąć pod uwagę kilka aspektów, np. wygląd fizyczny, ubrania, wyraz twarzy. Można również uwzględnić jeden aspekt, np. ubranie, i opisać go w sposób bardziej szczegółowy.

Praca nad rozwinięciem poszczególnych podpunktów polecenia wymaga szczególnej uwagi podczas procesu dydaktycznego. Rozbudowywanie wypowiedzi daje większe szanse nie tylko na zdobycie maksimum punktów w kryterium treści na egzaminie maturalnym, ale może wpłynąć także na wyższy wynik w kryterium zakresu środków językowych. Również w sytuacjach życia codziennego umiejętność rozwinięcia wypowiedzi okazuje się niezbędna, jeżeli chcemy, aby przekazywany komunikat był pełny i dokładny.

## Wnioski

Analiza wyników egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach.

- ❖ Wyniki egzaminu maturalnego w obszarze rozumienia ze słuchu na poziomie podstawowym pokazują, że maturzyści gorzej sobie radzą z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstu jako całości. Kształtowanie takich umiejętności jak określanie głównej myśli tekstu oraz intencji nadawcy/autora tekstu wciąż wymaga uwagi podczas procesu dydaktycznego. Warto włączać do codziennej pracy z uczniami sformułowania występujące w trzonach zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu, np. *Этот текст о..., Автор текста советует...* Ważne jest, aby uczący się również potrafili dokonywać syntezy informacji, które pojawiają się w nagraniu. Ponadto wskazanie prawidłowej odpowiedzi często wymaga nie tylko zrozumienia poszczególnych wyrażen, ale też skojarzenia różnych informacji. Prawdą jest, że zadania sprawdzające tę umiejętność rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tych umiejętności, np. poprzez wymyślenie tytułu do całego tekstu lub jego części, zaznaczenie słów i wyrażen związanych z poprawną odpowiedzią. Warto też, pracując nad tekstami słuchanymi, zadawać uczniom pytanie *Jaki jest cel wypowiedzi osoby mówiącej?* i zachęcać młodzież, aby w swoich odpowiedziach używała czasowników określających różne intencje autora, np. *предлагать, критиковать, делиться впечатлениями, выражать надежду, предостерегать*.
- ❖ Maturzyści przystępujący do egzaminu na poziomie podstawowym uzyskali stosunkowo niskie wyniki w zadaniu sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Należy zwracać uwagę uczniów na różnorodne rodzaje związków w tekście (np. logiczne, leksykalne, gramatyczne) oraz na typowe wyrażenia, które wskazują na przykład na kontynuację myśli. Uczniowie powinni też umieć identyfikować słowa, do których odnoszą się poszczególne zaimki, czy chronologicznie porządkować fakty, na przykład poprzez wskazywanie okoliczników czasu. Warto też ćwiczyć z uczniami pisanie krótkich, kilkuzdaniowych tekstów w taki sposób, aby każde kolejne zdanie wynikało z poprzedniego lub było z nim połączone jakimś elementem leksykalnym lub strukturą gramatyczną.
- ❖ Zadania sprawdzające umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych od lat są dla maturzystów największym wyzwaniem. Wielu zdających uzyskuje bardzo niskie wyniki, a czasem nie podejmuje nawet próby rozwiązania tych zadań. Odmiana rzeczowników, przymiotników i czasowników wciąż sprawia trudności maturzystom, a brak znajomości podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych wpływa zarówno na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, jak i na liczbę punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią, przekładającą się bezpośrednio na liczbę punktów otrzymanych za wykonanie zadania, jest rozwijanie poszczególnych podpunktów polecenia. Dlatego przed przystąpieniem do tworzenia wypowiedzi pisemnej zdający powinien wnikliwie przeanalizować każdy podpunkt polecenia i zastanowić się, jaka kluczowa informacja jest wymagana w danym podpunkcie. Następnie rozbudować przedstawioną informację za pomocą dodatkowych elementów. Aby wypracować umiejętność rozwijania wypowiedzi warto wykorzystywać ćwiczenia (np. opis obrazków, opowiadania o wydarzeniach), w trakcie których uczniowie mogliby szczegółowo o czymś lub o kimś opowiedzieć. Można również poprosić uczniów, aby ułożyli jak najwięcej pytań do danego kluczowego elementu, np. *W jaki sposób?, Jak długo?, Dlaczego? W jakim celu? itp.*, a następnie odpowiedzieli na nie.